

Selvitys Pohjois-Karjalan Ely-keskukselle

JATELK 25.02.2021 § 5
1175/00.01.06/2021

Pohjois-Karjalan Ely-keskus pyytää Joensuun alueelliselta jätelautakunnalta selvitystä Asunto Oy Joensuun Koskikaran tekemässä kantelussa esitetyistä seikoista. Selvitystä pyydetään erityisesti siitä, onko biojäteastioiden tyhjennyskäytäntöjen osalta tehty alueellisen jätelautakunnan toimialueella muutoksia tai väliaikaisia kokeiluja. Jos on, niin koska ja miten niistä on osapuolten kesken sovittu ja miten muutos/kokeilu on käytännössä toteutettu.

Selvitys Pohjois-Karjalan Ely-keskukselle:

Voimassa olevien Joensuun alueellisen jätelautakunnan jätehuoltomääräysten 25 §:n 7 momentin mukaan biojäteastiassa on käytettävä biohajoavaa suojasäkkiä ja biojäte on pakattava biohajoavaan pussiin tai kääreeseen ennen sen sijoittamista biojäteastiaan. Biojäteastiaan ei saa laittaa nestemäistä biojätettä. Biojätteet on tarvittaessa valutettava ennen keräysvälineeseen laittamista.

Toimialueen jätehuoltomääräysten uudistaminen on tarpeellista ja se aiotaan tehdä, kun jätelainsäädäntöön jo pitkään valmisteilla olleet muutokset selviävät. Kuntajätehuollon operatiivisesta toiminnasta vastaava jätehuoltoyhtiö Puhas Oy on esittänyt jätelautakunnalle, että biojäteastioissa käytettävän suojasäkin tarpeellisuutta selvitetäisiin ennen jätehuoltomääräysten uudistamista. Suojasäkki vähentää jäteastian likaantumista, mutta sen käyttöön liittyy toisaalta haasteita. Biohajoavasta materiaalista valmistetut suojasäkit hajoavat helposti talvipakkasella, ja muunakin aikana valahtavat usein astian pohjalle biojätteitä astiaan laitettaessa. Biohajoava muovi ei jätteenkäsittelyssä biokaasulaitoksessa ole prosessissa hyödyksi. Säkin materiaalista riippuen osa säkeistä päättyy mädätyskäsittelyn sijasta käsiteltäväksi rejektinä jätteenpolttolaitoksessa. Jos kokeilun kautta selviää, ettei merkittäviä haittoja ja astioiden likaantumisen lisääntymistä ilmene, suojasäkeistä luopumista voitaisiin harkita jätehuoltomääräyksiä uudistettaessa.

Ehdotettua kokeilua suunniteltiin elo-syyskuussa 2020 jätelautakunnan ja Puhaksen normaalin yhteistyön yhteydessä. Tämän jälkeen syyskuussa kokeilusuunnitelmasta ja sen perusteista tiedotettiin Joensuun ja Liperin kuntien ympäristönsuojelun viranhaltijoita, koska kokeilu oli suunniteltu näissä kunnissa toteutettavaksi ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on jätelain mukainen valvontaviranomainen. Näin valvontaviranomaisille varattiin mahdollisuus esittää huomioita suunnitelmasta. Kokeilun järjestäminen saatettiin tiedoksi Joensuun alueelliselle jätelautakunnalle 8.10.2020 § 19. Puhas toteutti kokeilun 1.11.–31.12.2020. Kokeilu koski vain suojasäkin käyttämistä biojäteastiassa – ei biojäteastioiden tyhjennyskäytäntöjä muuten. Kokeilussa oli mukana noin 200 kiinteistöä ja siitä tiedottamisesta, havainnoinnista ja raportoinnista vastasi Puhas (ks. raportti tämän selvityksen liitteenä). Puhakselta saadun tarkentavan tiedon mukaan kokeilusta on tiedotettu yhtiön nettisivuilla, mediatiedotteella ja sosiaalisessa mediassa sekä isännöintisijätapaisissa.

Jätelaissa (646/2011) ja jäteasetuksessa (179/2012) ei aseteta velvoitetta käyttää jäteastioissa suojasäkkiä, mutta lain 91 §:n nojalla annettavissa kunnan jätehuoltomääräyksissä tästä voidaan määrätä. Esimerkiksi Pohjois-Savossa ja Pielisen karjalassa Jätekuukko Oy:n toimialueella sekä pääkaupunkiseudulla HSY:n toimialueella ei biojäteastioissa edellytetä suojasäkin käyttämistä. Vaikka tiedetään, että joissakin kunnissa säkin käyttämisestä biojäteastioissa on luovuttu, on järkevää kerätä siitä kokemuksia omalla toimialueella ennen kuin säkin käyttöä koskevaa jätehuoltomääräystä uudistettaisiin. Jätehuoltoviranomainen arvioi syksyllä 2020, ettei kokeilua varten voinut tehdä jätehuoltomääräyksistä poikkeamispäätöstä, koska sen tulkinnan mukaan kyse ei ole jätelain 91.3 §:ssa määräyksistä poikkeamisen edellytyksenä esitetystä yksittäistapauksesta. Toisenlainenkin lain soveltamistulkinta lienee mahdollinen.

Jätehuoltomääräykset ohjaavat paikallisesti kuntajätehuollon toteuttamista ja määräyskokoelma uudistetaan harvakseltaan. On tärkeä pystyä keräämään käytännön kokemuksia vaihtoehtoisista toimintatavoista etukäteen, jätehuollon toimijoiden yhteistyönä suunnittelemilla rajatuilla kokeiluilla. Näin voidaan välttää toimimattomaksi havaittavien käytäntöjen laaja käyttöönotto.

Valmistelija: jätehuoltosuunnittelija Anna Kettunen

Jätehuoltosuunnittelijan päätösehdotus:

Joensuun alueellinen jätelautakunta päättää

antaa edellä esitetyn selvityksen Pohjois-Karjalan Ely-keskukselle.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.